

факты з жыцця. Тэхнічныя сродкі фіксацыі факта маюць пераг пераваг перад іншымі сродкамі. Па-першае, яны маюць вялікую фармальную ўмяшчальнасць (напрыклад, слайдавы партрэт у колеры дае ўсю інфармацыю адразу па некалькіх параметрах: узрост, знешнасць, настрой, характар і інш.). Па-другое, тэхнічныя сродкі маюць аднолькавую здольнасць да перадачы як рэчаўнальнай, так і эмацыянальнай інфармацыі. Гэта важна таму, што сродак фіксацыі факта з'яўляецца адначасова і сродкам уздзеяння на аўдыторыю, якой заўсёды больш цікава бачыць факты і слухаць аб іх, чым толькі слухаць.

2. Адзначаючы пэўныя поспехі па насычанасці спажывецкага рынку высокакаснай, у тым ліку і замежнай, АВ-тэхнікай, якая ўключае відэамагнітафоны, відэакамеры, трэба адзначыць жылляздольнасць слайдаў, тым больш, што іх значна лягчэй маніраваць, чым урыўкі з відэафільмаў і кінафільмаў. Акрамя гэтага, слайды могуць быць выкананы спецыяльна па тэме мерапрыемства, адлюстроўваць інфармацыю, цесна звязаную з жыццём і дзейнасцю аўдыторыі. Найбольш эфектыўна ўжываць слайды у выглядзе слайд-фільма, гэта значыць серыі слайдаў, аб'яднаных ідэяй і дэманстрацыйных на экран у суправаджэнні музыкі і тэксту.

Дастаткова доўгая практыка правядзення такіх заняткаў паказвае цікавасць студэнцкай аўдыторыі да слайд-фільма.

3. У пысьме лабараторных заняткаў па вывучэнню тэхнічных сродкаў бібліятэчнай і культурна-асветнай работы пэўнае месца адводзіцца метадычна выкарыстанню АВ-сродкаў і метадычна стварэнню і маніраваць слайд-фільма.

Падрыхтоўка слайд-фільма ўключае:

- выбар тэмы;
- напісанне сцэнарыя;
- пошук аўдыя-, відэамаатэрыялу;
- мантаж відэарада;
- мантаж фанаграмы.

Мантаж гуку і відэарада можа мець самыя розныя формы:

- мантаж відэарада ў спалучэнні з фанаграмамі шумаў ці музыкі альбо іх камбінацыя пры поўнай адсутнасці мовы;
- мантаж відэарада з выкарыстаннем дыктарскага тэксту;
- мантаж відэарада і тэксту ў пэўным гукавым фоне;
- мантаж відэарада з умоўна уяўляемым гукам.

Поспех у вялікай ступені залежыць ад выразлага супастаўлення сцэнарыя, якасці відэарада і гукаваста суправаджэння.

4. У той жа час трэба адзначыць той факт, што з'яўленне апаратуры відэазапісу прывяло

да новых магчымасцей кансервацыі палцей і дакументаў. Нагляднасць, верагоднасць, пераканаўчасць відэазапісу мае вялікую эмацыянальную сілу ўздзеяння на аўдыторыю.

Сучасная відэатэхніка дае магчымасць дэманстраваць палцеі ў дынаміцы і ў той жа час можна ажыццяўляць пакадравы паказ вобразаў (у статуі) такім жа чынам, як і паказ слайдаў.

Чаплыгіна Т.І.,
ст.выкладчык
Стрыжонак І.М.,
ст.выкладчык

ПЫТАННЕ ЎДАСКАНАЛЕННЯ ВЫКЛАДАННЯ КУРСА «АРГАНІЗАЦЫЯ, ЭКАНОМІКА І КІРАВАННЕ БІБЛІЯТЭЧНАЙ СПРАВАЙ»

У наш час адбываюцца пэўныя змены ў сацыяльна-эканамічным развіцці бібліятэкі, якая сёння разглядаецца не толькі як сацыяльная ўстанова, але і як комплексны грамадскі інстытут, які звязвае ў адзінае цэлае прававыя, эканамічныя, палітычныя аспекты яе дзейнасці. Асаблівае месца ва ўдасканаленні традыцыйнай бібліятэчнай тэхналогіі займаюць эканамічныя аспекты дзейнасці бібліятэк. Сацыяльна-культурныя змены патрабуюць пэўнага перагляду зместу і метадыкі выкладання спецыяльных дысцыплін, у тым ліку курса «Арганізацыя, эканоміка і кіраванне бібліятэчнай справай». Прыярытэтнымі сталі пытанні арганізацыі працы бібліятэкі на сучасным этапе. Студэнты афармляюць макет табліцы разліку бюджэту работага часу пэўнага адрэза бібліятэкі, а таксама робяць разлік патрабуемай колькасці супрацоўнікаў адрэза і бібліятэкі ўвогуле.

Для засваення асноўных этапаў бібліятэчна-інфармацыйнай тэхналогіі і авалодання шляхамі яе ўдасканалення распрацоўваюцца тэхналагічныя карты на розныя працэсы і цыклы, вызначаюцца кошт таго ці іншага цыкла шляхам выкарыстання комплексных і асобных фінансава-вартасных паказчыкаў, нормаў выпрацоўкі і нормаў часу. Але асабліва ўвага ў выкладанні курса ўдзяляецца пытанням эканамічнага аналізу дзейнасці бібліятэк. На занятках вызначаюць кошт абсалютных паказчыкаў бібліятэчнай работы: выдаткі на адну кнігавыдачу, выдаткі на адно наведванне, кошт абслугоўвання аднаго чытача і інш. Студэнты набываюць навыкі разліку кошту асобных бібліятэчна-бібліяграфічных аперацый. Напрыклад, у ходзе вытворчай практыкі студэнты 4 курса ФБІС універсітэта па заказе ЦГБ імя Янкі Купалы ў Мінску не толькі склалі

картатэку нарматыўна-прававой дакументацыі, але і разлічылі кошт яе складання, акрамя таго, быў падлічаны кошт арганізацыі і правядзення дня інфармацыі, падрыхтоўкі і выдання бібліяграфічнага дапаможніка.

Бібліятэка становіцца часткай вытворчай структуры грамадства, бо валодае спецыфічным таварам, інфармацыяй, якая можа прадавацца па рыначнай панс. Платныя паслугі ўжо ўвайшлі ў структуру бібліятэчнага абслугоўвання, што выклікае неабходнасць пераарыентацыі навучання будучых бібліятэчных спецыялістаў. У працэсе лабараторных заняткаў студэнты авалодваюць метадыкай распрацоўкі мадэлей платных бібліятэчна-інфармацыйных паслуг. У гэтых мадэлях прысутнічаюць такія моманты, як наяўнасць рэальнага і патэнцыяльнага запиту на паслугу, абгрунтаванасць ўключэнне гэтай паслугі ў лік платных, змест самой паслугі, яе рэклама, неабходныя для яе ажыццяўлення матэрыяльныя, фінансавыя і працоўныя рэсурсы, мяркуемая эфектыўнасць паслугі і інш.

У ходзе выкладання курса ўлічваецца пераарыентацыя метадычнай дзейнасці па заказу, што патрабуе ад студэнтаў авалодання прыватнай метадыкай складання метадычных дапаможнікаў. На практычных занятках кожны студэнт афармляе план-праспект метадычнага дапаможніка па адной з актуальных тэм у адпаведнасці з планамі навукова-метадычных цэнтраў.

Змены, якія адбыліся ў выкладанні курса, патрабуюць і змены яго назвы. Мэтазгодна курс назваць «Бібліятэчны менеджмент і маркетынг», што, на наш погляд, больш дакладна суадносіцца з мэтай і задачай гэтай бібліятэчнаўчай дысцыпліны. Удасканаленне выкладання курса звязана не толькі з пашырэннем выкарыстання разнастайных новых метадычных прыёмаў, але і з умацаваннем сувязі і ўзасмадзяння бібліятэчнай адукацыі і бібліятэчнай практыкі.

Чаплыгіна Т.І.,
ст.выкладчык

ФАРМИРАВАНИЕ ПРОФЕСИОННЫХ НАВЫКОВ И УМЕНИЙ СТУДЕНТАМ В ПРОЦЕССЕ ВЫКЛАДАНИЯ КУРСА «ОРГАНИЗАЦИЯ, ЭКОНОМИКА И ПРАВОВАЯ БИБЛИОТЕЧНАЯ СПРАВА»

Работа па развіццё ўменняў і навыкаў у практычнай дзейнасці праводзіцца ў сістэме, асновай якой з'яўляецца наступовае павелічэнне самастойнасці студэнтаў. Яна здзяйсняецца шляхам удасканалення заданняў, а таксама шляхам змянення ролі і кіраўніцтва выкладчыка пры выкананні гэтых заданняў.

У працэсе выкладання вучэбнага матэрыялу шырока выкарыстоўваюцца наглядныя дапаможнікі і матэрыялы з практыкі работы бібліятэк рэспублікі.

На ўсіх занятках вельмі важна падрыхтаваць студэнтаў да ўспрымання плануемага матэрыялу. Так, напрыклад, пры вывучэнні тэмы «Нарміраванне бібліятэчных працэсаў» выкладчык тлумачыць студэнтам значнасць матэрыялу, які ўключае даная тэма на сучасным этапе, ролю розных нормаў у практыцы работы бібліятэк, у вызначэнні планавых заданняў, колькасці бібліятэчных супрацоўнікаў і інш.

Сур'езная ўвага ўдзяляецца кантролю вынікаў практычных работ. Якім бы простым ні з'яўлялася заданне, яго трэба прааналізаваць. Рэгулярная праверка практычных работ дае магчымасць своєчасова ліквідаваць памылкі, прабелы ў ведах, уменнях студэнтаў, дапамагае высветліць, у якім аб'ёме студэнты зразумелі і засвоілі вывучаемы матэрыял. Асабліва гэта неабходна ў час правядзення лабараторных заняткаў па тэмах «Бібліятэчная тэхналогія», «Нарміраванне бібліятэчна-бібліяграфічных працэсаў», «Фінансавая-эканамічная забеспячэнне бібліятэк» і інш.

На лабараторных занятках па тэме «Складанне гадавога плана работы бібліятэкі» студэнты выкарыстоўваюць веды, набытыя ў працэсе вывучэння такіх курсаў, як «Бібліятэчныя фонды», «Аналітыка-сінтэтычная апрацоўка дакументаў», «Арганізацыя бібліятэчна-бібліяграфічнага і інфармацыйнага абслугоўвання чытачоў». Гэта дае магчымасць якасна аформіць наступным раздзелы гадавога плана: «Арганізацыя абслугоўвання чытачоў і прапаганда твораў друку», «Арганізацыя фондаў і каталогаў», «Дажэдачна-бібліяграфічная і інфармацыйная работа».

Добрыя практычныя навыкі набываюць студэнты пры падрыхтоўцы да семінарскіх заняткаў. Паспех дасягаецца дзякуючы комплекснаму падыходу, які прадугледжвае найбольш поўную рэалізацыю ўсяго шырокага кола функцый і задач самастойнай работы ў ходзе падрыхтоўкі да семінарскіх заняткаў і ў працэсе іх правядзення. Выкарыстоўваюцца такія формы, як разгорнутая гутарка, вусны даклад, дыскусія, дзелавая гульня, гутарка за круглым сталом, разгляд дзелавых сітуацый, прэс-канферэнцыя. Выкарыстанне дадзеных формаў прадугледжвае распрацоўку метадычна прадуманай сістэмы заданняў з улікам асаблівасцей тэмы, спецыфікі студэнцкай групы.

Вельмі важным з'яўляецца ўзасмадзяння семінарскіх заняткаў з іншымі формамі вучэбна-выхаваўчага працэсу: практычнымі і лабараторнымі заняткамі, вучэбнай і вытворчай практыкай, тэарэтычнымі студэнцкімі